

BESLUT

2015-12-21

Dnr: 15/02566

SAKEN

SVT Nyheter Väst, SVT1, 2015-09-16, kl. 18.30 och 19.55, inslag om nya fiskeregler; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslagen frias. Granskningsnämnden anser att de inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGEN

Inslagen handlade om nya fiskeregler som eventuellt skulle införas och vad konsekvensen av dessa regler kunde bli. Inslaget klockan 18.30 presenterades enligt följande.

Nya regler för yrkesfiskarna kan komma att förändra många kustsamhällen. Om de så kallade fiskekvoterna införs så befarar kritikerna att det lokala fisket och den levande skärgården är hotad.

I inslaget medverkade en företrädare för Hallandsfiskarnas producentorganisation, A, som sa att reglerna skulle slå ut fisket totalt i kustkommunerna. Reportern sa därefter följande.

Ett köp- och säljsystem på fiskekvoter, fiskare och fiskebåtar emellan är en möjlig utveckling längs Hallands- och Bohuskusten. Detta som ett sätt att parera det nya utkastförbud som börjar gälla i Västerhavet från nästa år.

Därefter medverkade en socialdemokratisk talesperson i fiskefrågor, B, som uttalade sig om de aktuella reglerna. B sa att det är EU:s nya fiskepolitik att allt ska tas i land. Reportern sa i anslutning till detta följande.

Riksdagen måste snart ta beslut i frågan och det lär finnas en politisk majoritet mot ett köp- och säljsystem men frågan verkar ha sin egen dynamik. Förespråkarnas lobbyister är starka och Havs- och vattenmyndigheten har redan börjat testa systemet i delar av räkfisket. Med dubblade priser på kvotberättigade fiskebåtar som följd, från fem till elva miljoner kronor.

B sa därefter att om det blir ett köp- och säljsystem på kvoter så som det är inom det pelagiska, då har de fem, sex båtar kvar och att detta har Danmark i dag. I anslutning till detta sa A att han ansåg att miljörörelsen har gått ihop med en lobbyverksamhet där det storskaliga fisket har presenterats som lösningen på överfisket i havet. Därefter sa B att det finns en kategori fiskare som hemskt gärna vill se att det blir försäljningsbara kvoter och att det ofta är sådana som redan satsat mycket pengar. I slutet av inslaget sa reportern följande.

Det var i oktober i fjol som den dåvarande regeringen ändrade en skrivning i fiskelagen så att äganderätten till fisken i havet kan överföras från att vara allmänt ägd till att ägas av enskilda företag. Så den frågan som riksdagen ska besluta om är inte liten: vem ska äga fisken i havet?

Inslaget som sändes klockan 19.55 var huvudsakligen likalydande som inslaget klockan 18.30 med undantaget att A inte medverkade.

ANMÄLAN

Anmälaren anser att inslagen var allt annat än korrekta, sakliga och opartiska. Vad som menades med de så kallade fiskekvoterna framgick inte och från denna icke redovisade grund utgick hela inslaget. Fiskekvoter har funnits i många decennier redan. Vidare fick B möjlighet att förmedla rena lögnen i inslaget. Det finns i dag 30 båtar i det pelagiska systemet och B:s påstående om antalet båtar var en ren och skär lögn. Reporterns avslutande uttalande om att riksdagen ska besluta om vem som ska äga fisken i havet var direkt felaktigt. Denna fråga dryftas inte av riksdagen då fisken som resurs tillhör Sverige som nation. Ägarskapsfrågan är aldrig för diskussion och ingen önskar det heller. Det var många inom fiskerinäringen som mer eller mindre skrattade åt de osanningar, okunskaper och dumheter som inslaget helt okritiskt innehöll.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anser att inslagen överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet och anför följande.

SVT Nyheter Väst har vid flera tidigare tillfällen rapporterat om det nya systemet med överlåtbara kvoter, ett system som redan införts på prov inom bland annat räkfisket. Företrädare för både Havs- och vattenmyndigheten samt Sveriges fiskares riksförbund har då uttryckt sig positivt kring de nya reglerna. Bakom fiskenäringen finns ett stort antal organisationer som företräder olika delar av fisket och som är oense i ett stort antal frågor. I det här inslagen fick en annan grupp av yrkesfiskarna, den organisation som riskerar att drabbas negativt av de nya kvotsystemen, komma till tals, nämligen A från Hallandsfiskarnas producentorganisation.

Det är möjligt att bakgrunden till det nya systemet kunde ha förklarats mer ingående men för att göra ett komplicerat regelsystem någorlunda begripligt valde SVT att förenkla.

Anmälaren är kritisk till att B okritiskt fick förmedla lögner. B inledde dock sitt svar med att tala om att det finns fler uppfattningar i frågan. B är en av Sveriges mest profilerade politiker på fiskefrågor. Hans påstående om att köp- och säljkvoterna skulle slå ut många mindre fiskare kontrollerades genom omfattande research om hur det ser ut i Danmark, genom kontakt med ett stort antal yrkesfiskare, både svenska och danska, samt genom dansk media. Bilden SVT fick var samstämmig. Ett fåtal stora båtar har tagit över det kustnära fisket genom att köpa upp kvoter från de mindre.

Anmälaren har rätt i sin invändning om vem som formellt beslutar i ägarskapsfrågan. Frågan om äganderätten till fisken i havet förenklades i syfte att förklara ett komplicerat skeende. Havs- och vattenmyndigheten förhandlar för närvarande med olika parter för att hitta ett nytt fångstsystem för det kustnära fisket. Införandet av försäljningsbara kvoter debatteras av riksdagen och beslutas av regeringen. I stället för att säga "... vem som ska äga fisken i havet" kunde SVT ha sagt "... vem som ska äga rätten att ta upp och sälja fisken i havet". Detta får anses vara en semantisk skillnad som SVT tror att tittarna förstod.

Då redaktionen under arbetets gång insåg behovet av ett förtydligande av den politiska gången sändes ett uppföljande telegram den 26 november.

ÖVRIGT

Granskningsnämnden har tagit del av det förtydligande som sändes i *SVT Nyheter Väst* den 26 november och konstaterar att det gällde ett inslag som sändes i juni.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

Kraven på opartiskhet och saklighet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Med hänsyn till den vidsträckta yttrandefriheten kan kraven ställas lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra så kallade tillfälliga medverkande.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar inledningsvis att B var en så kallad tillfälligt medverkande. Nämnden kan inte finna att hans uttalanden medför att inslagen strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Nämnden anser vidare att det kan diskuteras om reporterns avslutande uttalande om vem som ska äga fisken i havet var väl förenklad. Mot bakgrund av vad som framgår i SVT:s yttrande kan nämnden dock inte finna att uttalandet i sammanhanget blev så missvisande att det medför att inslagen strider mot kravet på saklighet.

Nämnden kan inte finna att avsaknaden av en mer heltäckande beskrivning i det aktuella inslaget om fiskekvoter eller vad anmälaren i övrigt anfört medför att inslagen strider mot kraven på opartiskhet och saklighet i SVT:s sändningstillstånd.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Elisabet Bäck, Leif Hedman, Jan Holmberg, Nedjma Chaouche, Ulrika Hansson och Clas Barkman efter föredragning av Nathalie Eriksson.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Nathalie Eriksson